

Correctievoorschrift VWO

2026

tijdvak 2

bedrijfseconomie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

Indien aan een gevraagde berekening geen eis is toegevoegd ten aanzien van de nauwkeurigheid van de afronding, dan elke juiste manier van afronding goed rekenen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

- arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd / vast contract / vaste aanstelling 1
- Bij een dergelijk contract is er sprake van meer zekerheid van werk en inkomen (, waardoor werknemers minder snel op zoek gaan naar een andere werkgever). 1

Opmerking

Het tweede scorepunt alleen toekennen als het eerste scorepunt is behaald.

2 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Bij een kortlopende cao moet ProRail / de werkgever eerder om de tafel met de vakbonden. Deze onderhandelingen kunnen leiden tot: (één van de volgende):

- hogere loonkosten
- onrust / stakingen.

3 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste berekeningen zijn:
oorspronkelijk aanbod van de directie:

- Voor de groep met het inkomen van 4.700 geldt de voet:
 $4,2\% \text{ van } 4.700 < 260$.
Voor de groep met het inkomen van 7.050 geldt de voet niet:
 $4,2\% \text{ van } 7.050 > 260$
 $1.200 \times (4.700 + 260) \times 1,30 + 4.400 \times 7.050 \times 1,042 \times 1,30 = 49.757.292$ 2
- eis vakbonden $(4.400 \times 7.050 + 1.200 \times 4.700) \times 1,13 \times 1,30 = 53.853.540$
Verschil in maandelijkse loonkosten $53.853.540 - 49.757.292 = € 4.096.248$ 1

of

- $1.200 \times 4.700 \times 1,30 \times 0,13 - 1.200 \times 260 \times 1,30 = 547.560$ 2
- $4.400 \times 7.050 \times (0,13 - 0,042) \times 1,30 = \underline{3.548.688}$
 $€ 4.096.248$ 1

Opmerking

Bij de eerste deelscore voor elke fout 1 scorepunt in mindering brengen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

4 maximumscore 1

Deze kosten zijn onafhankelijk van het aantal gedetacheerde uren / de afzet.

5 maximumscore 3

Voorbeeld van een juiste berekening is:

- constante kosten per jaar (C) =

$$(24 \times 80 + 32 \times 120 + 40 \times 180) \times 39 \times \frac{100}{75} \times 52 + 2.073.600 =$$

$$35.043.840 + 2.073.600 = 37.117.440$$

2

- $C/N = \frac{37.117.440}{414.720} = 89,50$

$$\text{kostprijs: } 89,50 + 2,50 = \text{€ } 92$$

1

Opmerking

Bij de eerste deelscore voor elke fout 1 scorepunt in mindering brengen.

6 maximumscore 2

- lijn A = bedrijfsresultaat
- lijn B = bezettingsresultaat
- lijn C = verkoopresultaat

indien drie juist

2

indien twee juist

1

indien een of geen juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 4

	ruimte voor berekeningen	getal x € 1
gerealiseerd verkoopresultaat	$(125 - 92) \times 400.000$	+ 13.200.000
gerealiseerd bezettingsresultaat	$(400.000 - 414.720) \times 89,50$	-/- 1.317.440
gerealiseerd prijsresultaat op constante kosten	$37.117.440 - (35.000.000 + 2.100.000)$	+ 17.440
gerealiseerd efficiencyresultaat op de variabele kosten		0
gerealiseerd prijsresultaat op de variabele kosten	$(2,50 - 2,60) \times 400.000$	<u>-/- 40.000</u>
totaal gerealiseerd resultaat over schooljaar 2023-2024		+ 11.860.000

- 13.200.000 1
- -/- 1.317.440 1
- 17.440 1
- -/- 40.000 en + 11.860.000 1

Opmerking

Wanneer een leerling op een andere manier duidelijk heeft gemaakt of een (deel)resultaat voordelig of nadelig is, hiervoor geen scorepunten in mindering brengen.

8 maximumscore 2

- instemmingsrecht
- informatierecht
- initiatiefrecht

- indien drie juist 2
- indien twee juist 1
- indien een of geen juist 0

9 maximumscore 2

- aantal te besparen fte:

$$\text{in dienst} = 80 \times \frac{24}{40} + 120 \times \frac{32}{40} + 180 = 324 \text{ fte}$$

$$324 - 300 = 24 \text{ fte moet 'eruit'}$$
1
- $24 - 5 \times \frac{24}{40} - 5 \times \frac{32}{40} - 2 = 24 - 3 - 4 - 2 = 15 \text{ fte}$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 4 Voorbeeld van een juiste berekening is:	
	• wekelijks nettoloon = $39 \times 40 \times (1 - 0,4) = 936$ netto transitievergoeding = $7,5 \times 2 \times 936 = 14.040$	1
	• contante waarde netto transitievergoeding: $14.040 \times 1,001^{-13} =$	13.858,75 1
	• contante waarde wekelijks loon: $936 \times (1,001^{-12} + 1,001^{-11} \dots + 1) =$ of $a=1,001^{-12} \quad r=1,001 \quad n=13 \quad S=12,92236264$ $12,92236264 \times 936 = 12.095,33$	<u>12.095,33</u> 1
	• totaal te betalen aan Ivoh op 1 augustus 2024 € 25.954,08 Dus hij accepteert het aanbod (, want het is meer dan € 25.000).	1

Opgave 3

- 11 **maximumscore 2**
- erfdeel: $(\frac{1.750.000 - 450.000}{2}) : 2 = 325.000$ 1
 - $152.368 \times 0,10 + (325.000 - 152.368 - 25.187) \times 0,20 = 44.725,80$
 $325.000 - 44.725,80 = € 280.274,20$ 1

Opmerking

Wanneer is afgerond op hele euro's (naar boven of beneden), hiervoor geen scorepunten in mindering brengen.

- 12 **maximumscore 1**
Autoriteit Financiële Markten / AFM

- 13 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juist antwoord is:
- Een putoptie (Wager nv) geeft het recht om het onderliggende aandeel (Wager nv) te verkopen voor een vaste prijs (van € 17,50). 1
 - Als het aandeel (Wager nv) minder waard wordt, dan kan er meer winst (of minder verlies) behaald worden bij het uitoefenen van het optierecht (Wager nv). Er zullen meer beleggers de putoptie (Wager nv) willen kopen, waardoor de prijs stijgt. 1

- 14 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist antwoord is:
Hoe dichterbij de expiratedatum in zicht komt, hoe kleiner de kans dat de beurskoers van het aandeel nog onder de uitoefenprijs uitkomt.
(Daardoor is de putoptie Wager nv steeds minder interessant om te bezitten en zal de beurskoers van de putoptie dalen richting € 0).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

- belegging:

$$\text{aantal gekochte aandelen} = \frac{50.000}{20} = 2.500 \text{ stuks}$$

$$50.000 + 2.500 \times 3,50 = 58.750$$
1
- opbrengst:
aandelen: $2.500 \times 0,4 \times 17,50 + 2.500 \times 0,6 \times 17,90 =$ 44.350
putopties: $2.500 \times 0,6 \times 10,25 =$ 15.375
totale opbrengst: 59.725
belegging -/- 58.750
resultaat: € 975 2

Opmerking

Bij de tweede deelscore voor elke fout 1 scorepunt in mindering brengen.

Opgave 4

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- vaststellen van de winstverdeling
- vaststellen van de jaarrekening
- benoemen / ontslaan van een bestuurder
- wijzigen van de statuten

per juist antwoord 1

17 maximumscore 1

In de oude structuur werd slechts eenmaal gebruikgemaakt van het lage belastingtarief (, terwijl hier in de nieuwe organisatiestructuur driemaal van gebruikgemaakt wordt).

18 maximumscore 2

- variabele kosten als percentage van de omzet

$$\frac{600.000}{1.500.000} \times 100\% = 40\%$$
1
- $$\frac{800.000 - 600.000 + 9.000 + 31.000}{1 - 0,40} = € 400.000$$
1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 3

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- kosten: $(360.000 + 600.000) \times 1,2 + (200.000 + 3.000 + 22.000 + 412.000 - 360.000 + 5.000 + 41.000 + 800.000 - 600.000 + 9.000 + 31.000) \times 1,05 = 1.152.000 + 591.150 = 1.743.150$ 2
- omzet: $(360.000 + 600.000 + 1.500.000) \times 1,2 = 2.952.000$
 nieuw resultaat: $2.952.000 - 1.743.150 = 1.208.850$
 stijging resultaat : $1.208.850 - 135.000 - 142.000 - 660.000 =$
 € 271.850 1

of

- stijging constante kosten:
 $(200.000 + 3.000 + 22.000 + 412.000 - 360.000 + 5.000 + 41.000 + 800.000 - 600.000 + 9.000 + 31.000) \times 0,05 = 28.150$ 2
- stijging resultaat: $(1.500.000 \times 0,2) - 28.150 = € 271.850$ 1

Opmerking

Bij de eerste deelscore voor elke fout 1 scorepunt in mindering brengen.

Opgave 5

20 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Door de investeringen in zonnepanelen kunnen de energiekosten dalen.

21 maximumscore 1

Product(beleid)

22 maximumscore 2

$$\frac{7.716 + 5.631 + 322 + 9.797 + 39.727}{14.554 + 17.296 + 3.300 + 32.150} = 0,94$$

Opmerking

Per gemaakte fout een scorepunt in mindering brengen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De balanspost “Vooruit ontvangen bedragen” is geen betalingsverplichting.
- De voorraad kan mogelijk voor een hoger bedrag verkocht worden dan dat deze op de balans gewaardeerd is.
- De current ratio is een momentopname.
- De betaling aan de verschillende crediteuren zal niet op hetzelfde moment zijn.

per juist antwoord

1

Opmerking

Het antwoord dient betrekking te hebben op de Vlottende activa of Kort vreemd vermogen, of dat de current ratio een momentopname is.

24 maximumscore 1

$$\frac{13.393 + 201.281 + 37.753}{378.566} \times 100\% = 67\%$$

25 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door een verbeterde solvabiliteit wordt het (faillissements)risico voor banken verlaagd. 1
- Hierdoor kan de Efteling tegen een lager interestpercentage lenen. / Dit leidt tot lagere interestkosten (en daarmee tot een hoger resultaat). 1

26 maximumscore 3

- $GEV = \frac{223.248.000 + 252.427.000}{2} = 237.837,50$ 1
- $REV = \frac{37.753.000}{237.837.500} \times 100\% = 15,9\%$ 1
- De solvabiliteit is verbeterd (zie vraag 25) en de REV (15,9% > 15%) voldoet aan de gestelde eis. Aan twee van de drie eisen wordt voldaan, dus de geplande investeringen worden goedgekeurd. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

27 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- restschuld begin jaar 12: $\frac{7.701,33}{0,038} = 202.666,58$ 1
- interest jaar 13: $0,038 \times (202.666,67 - 10.666,67) = € 7.296$ 1

of

- $30 \times 10.666,67 = 320.000,06$
 $320.000,06 - (12 \times 10.666,67) = 192.000,06$ 1
- $192.000,06 \times 0,038 = € 7.296$ 1

28 maximumscore 1

De annuïteit is $8.890,81 + 9.168,08 = 18.058,89$
 $18.058,89 - 0,038 \times 232.374,45 = € 9.228,66$

29 maximumscore 2

- De brutojaaruitgaven blijven gelijk / De annuïteit is steeds hetzelfde. 1
- Doordat de uitgaven aan interest dalen, neemt het belastingvoordeel af, waardoor de uitgaven na belastingvoordeel (jaarlijks) stijgen. 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf.
 Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

- afbeelding 1 bron: *mobiliteit.nl*
 bron 4 jaarverslag Efteling 2023 (aangepast)
 bron 5 jaarverslag Efteling 2023 (aangepast)